

Світлана МАКСИМЕНКО

АДМІНІСТРАТОР І МИТЕЦЬ

Роман Іваницький, заслужений артист України, ініціатор проведення та директор Івано-Франківського регіонального театрального фестивалю “Прем’єри сезону” (2000, 2002 та 2003 рр.), директор обласного музично-драматичного театру імени Івана Франка (1998 – 2003), з травня 2003-го – начальник управління культури Івано-Франківської обласної держадміністрації.

За гороскопом – Стрілець.

За покликанням – актор.

За способом мислення – сучасний адміністратор та організатор театральної справи.

Фестиваль “Прем’єри сезону”: Всеукраїнський фестиваль-огляд кращих прем’єр державних театрів. Проводиться з ініціативи Міністерства культури та мистецтв, Національної спілки театральних діячів України. Його мета – виявляти найцікавіші прем’єри в театрах України і показувати на столичній сцені. Задля цього авторитетне театрознавче журі переглядає в театрах прем’єри, в підсумку – вибирає найкращі. В цьому контексті вигідно вирізняються (за способом організації, режимом роботи та відзначенням найкращих робіт у різних номінаціях) саме Івано-Франківські “Прем’єри сезону”. На тиждень у травні місто перетворюється на столицю театрального життя, куди з усіх областей західного регіону приїждять гості зі своїми прем’єрами. Щодня у залі – переанишлаг. Акторів щовечора зустрічають квітами, а переможців проводжають талісманом-подарунком – “Золотим гуцулом” (авторська робота художника Олександра Семенюка). Жваві кулуарні вечірки “за пивом” змінюються вранці відкритими, теж жвавими обговореннями у фойє театру, що їх традиційно влаштовують театрознавці та члени журі фестивалю (сюди окрім винавчів свята зазвичай приходять місцеві журналісти, студенти

Роман Іваницький

Університету культури, просто усі охочі). Такий напружений темп роботи, чіткий ритм його організації, цікава репертуарна афіша фестивалю і дружній та принциповий характер розмов щоразу додають “балів” його організаторам. Зрештою, про це – у нашій розмові з Романом Іваницьким.

С.М.: Як виникла ідея фестивалю в Івано-Франківську і кому він адресований?

Роман Іваницький: У 1998-1999 роках, особливо важких для державних театрів, коли замість платні актори одержували векселі або по півроку взагалі не бачили заробітної платні, інтерес до театру в суспільстві і серед акторів почав спадати. Я розумів, що якось треба рятувати ситуацію. Тоді й виникла ця ідея. Сам би я її не реалізував, тому поїхав до Львова, порадився із Федором Стригуном – головою міжобласного відділення НСТД, знайшов розуміння, почав працювати. Уже провів три фестивалі... Орієнтувався насамперед на глядача, щоб повернути його до театру. А виявилось, що для акторів він – ще необхідніший. Це

хороша професійна школа, можливість подивитись роботи колег, реально оцінити себе, свій творчий потенціал, а найголовніше – виплекати віру у власні сили. Не тупу віру, яка базується на безапеляційному “ми – класний театр!”, а на усвідомленні власних можливостей і прагненні підняти творчу планку. Оцих двох цілей, мені здається, фестиваль досяг.

С.М.: Які складові успіху “Прем’єр сезону”?

Р.І.: Порозуміння із владою. Голова облдержадміністрації Михайло Вишиванюк, голова обласної Ради Василь Бус, міський голова Зіновій Шкутяк приймають концепцію фестивалю, фінансово нас підтримують, розуміють роль театрального мистецтва у суспільстві.

С.М.: Яким Ви бачите майбутнє наступних фестивалів?

Р.І.: Головне, що всі учасники вже зрозуміли: Івано-франківський фестиваль – це дуже відповідально! Тому протягом року готуються прискіпливо і у виборі назви, і режисера, готують саме фестивальний спектакль. Адже не кожна прем’єра варта фестивального показу у нас в Івано-Франківську. Ми – репрезентативний фестиваль. Дуже характерна риса нашого форуму – його робочий характер. Участь у ньому професійної критики, її об’єктивна, глибока, доброзичлива розмова на відкритих обговореннях усіх вистав додають фестивалю ваги. Завершує його роботу уже традиційне визначення переможців у різних номінаціях: найкращий виконавець головної чоловічої та жіночої ролей, ролей другого плану, найкращий режисер, сценограф, хореограф, композитор, є спеціальні премії журі “За високий професіоналізм і відданість професії”. Вручення нагород відбувається на церемонії закриття, а оплески в залі підтверджують об’єктивність оцінок журі. Це не традиційна “роздача шапок”, тут перемагають найдостойніші. І це важлива риса наших “Прем’єр сезону”. Яка перспектива? Поступово Івано-Франківщина перетвориться у потужний туристичний регіон, і важливою складовою інтєресу до нашого краю повинно стати його театральне життя. Я не поспішаю реєструвати фестиваль як Всеукраїнський чи Міжнародний (хоча участь у ньому київських театрів, гостей з Білорусі дає на це підстави). Головне, що фестиваль виховує нашого глядача, а театр не “губиться”, як у великих містах-монстрах.

С.М.: Окрім клопотів, кожне проведене свято що дає Вам особисто?

Р.І.: Я не звик програвати. А якщо таке і трапляється, то прагну здобувати корисні уроки. Я вчусь. І отримую велике моральне задоволення від зробленого.

С.М.: Які проблеми і больові точки наших театрів виявляє фестиваль?

Р.І.: Брак сучасної драматургії. Старіння акторських труп. У регіонах відкриваються вищі і середні театральні навчальні заклади – відчувається брак високопрофесійних викладачів у цих школах. А ще наші “Прем’єри” виявляють молодь, яка підрастає у театрах. Це серйозно, це змушує нас “тримати форму”. Виявляється і нерівномірність творчих пошуків режисерів. Мирослав Гринишин, Ярослав Мосійчук, які торік показали цікаві роботи, тепер – здивували невдачами. Винятком є стабільність режисерського пошуку В’ячеслава Жили з Тернополя, нагородженого цього року. Дуже вбога матеріально-технічна база наших театрів.

Кор.: Залишаючи пост директора театру після призначення на нову посаду начальника обласного управління культури Івано-франківської облдержадміністрації, що можете записати у свій директорський актив, за що Вам не соромно?

Р.І.: Мене тішить те, що урухомлена мною в найкритичніші часи машина під назвою “випуск вистав” діє. За 8 років вийшло 43 прем’єри. Не всі, звичайно, бажаної високої проби. Але я рушив конвеєр, розробив схему, підібрав команду, яка випускає професійні вистави. Робота і творча завантаженість – головне для актора. Те саме хочу зробити на новій посаді – “запустити машину”, розробити схему, підібрати команду й отримати задоволення від зробленого.

Кор.: Ви актор, який ніколи не “випадав” з діючого репертуару театру. Чи можете згадати, про якого директора мріяли, коли були лише актором, і про яких акторів мріяли уже на посаді керівника театру?

Р.І.: Коли був актором, здавалось, що всі директори не розуміють мене й моїх колег по сцені, пізніше – навпаки: всі актори не розуміють директора. Потрібно було величезних зусиль, щоб подолати цю прірву. Зараз вона в минулому. Моя головна засада: сувора виконавська дисципліна. Коли люди звикають до систематичної праці, знімаються всі поверхові проблеми.

Кор.: У Вас є прізвисько в театрі?

Р.І.: Це ж театр! Я нормально реагую на всі три: “тиран”, “начальник тюрми”, “батько”. Бо поєднання “батько-тиран” саме те, чого я прагнув!